

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ..... 20 coroane.
Pe jumătate de an ..... 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 208.

Predică

Prostită în biserica din Măndruloc de preotul lăncu Ștefanuț regimentului al 18 de dorobanți, în Dumineca XVIII, după Rusalii.

„Și scoțând corăbiile lor la pământ și lăsând toate, i-au urmat.” Luca 5. 11.

Soldați!

Frații noștri!

Iubiților Credincioși!

După o noapte tainică și plină de farmec din Palestina, razele soarelui, ca tot atâtea sulite de foc, se ivesc peste înălțimile dealurilor, ca lumină să împrăștie peste tot pământul și la nouă viață să cheme toată făptura ziditorului. În aer pluteau mireme din grădinile pline de flori, iar peste lacul Genezaretului, peste Capernaum și peste satele împrejmuitoare s'a revarsat o splendoare de rară frumusețe. Întreagă natura par' că a îmbrăcat haină de sărbătoare.

Pescarii — cum ne spune sânta evanghelie de astăzi — în aceasta noapte n'au prins nimic. Deprimați de nesuccesul pescuitului, au apropiat corăbiile lor de mal, au ieșit la uscat și au început a-și cârpi mregele lor.

Deodată, în zorile dimineții, dinspre Capernaum mulțime mare se apropia către corăbiile lor. Era Isus, învățătorul, cum îi ziceau, urmat de mulțime. Oamenii nu se săturau numai cu învățăturile lui din sinagogă, ci îl urmau pretutindenea și-l impresurau. De aceea „Isus s'a suit în una din corăbii, care era a lui Simon și șezând, învăță poporul din corăbie,” și sfârșind cuvântul, la indemnul Lui pescarii aruncă din nou mregele în lacul Genezaretului. Ce minune mare! — s'au umplut mregele de pești mari, încât erau să se rupă sub greutatea lor.

Simon Petru și fratele său Andreiu, Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu, văzând mulțimea peștilor, au cunoscut prin harul lui Dumnezeu că Isus este Dumnezeu. De aceea Petru înspăimântat și adânc mișcat a căzut la picioarele lui Isus și i-a zis: „Doamne, ieși dela mine, căci om păcătos sunt eu,” iar Mântuitorul cu blândețe îi răspunde: „Nu te teme, de acum înainte vei vânda oameni.”

Tot sânta evanghelie ne spune, că pescarii „scoțând corăbiile lor la pământ și lăsând toate, i-au urmat.” Au lăsat pe părinții lor, soțiile, copiii, frați și surori,

atrași de dulceața și puterea magică a învățăturilor lui Isus.

Mă veți întreba: ce anume învățături a propagat Isus și ce scop a avut prin săvârșirea acestor minuni?

Decădinta în moravuri nu numai la poporul iudeesc, dar și la alte popoare era așa de mare, încât negreșit perire amenința omenimea însălbătăcită. Ori cât de ticălos a fost tiranul, poporul se tăvălea naintea lui și pe tron a ridicat pre Nero, ucigătorul de mamă, pre Caligula, care plăcere își afia în vârsarea sângelui nevinovaților. Ori cât de nevinovat era sclavul, îl aruncau în circ fiarelor sălbatice și cu carnea lor hrăneau peștii din lacul Lucrației.

Lege e asuprirea celor slabi și cu suferințele sclavilor e în strânsă legătură uciderea pruncilor și desprețuirea femeilor, viața cărora legea lui Moise o pune în mâna bărbatului.

Pretutindenea ce corupție ticăloasă, dar, iată, că la răsărit răsună cuvântul dumnezeesc și sclavul trântit de glie își ridică ochii udați de lacrimi și par' că mai ușoare îi sunt lanțurile. Putere din ceriu a fost numai în stare să restabilească ordinea, numai aceasta putere a putut da rădăcini credinții în Dumnezeu și în dreptatea Lui. Exemple i-a trebuit poporului corupt, că numai așa privea de porunci venite din ceriu învățăturile propagate de Mântuitorul Hristos.

Isus prin învățatura sa a pus nouă temelie credinții: iubirea de aproapele. „Să inbești pe de aproapele tău ca pe tine însuși” a fost porunca nouă, și prin aceasta iubire la ridicat pe sclavul din robia nevrednică de ființa sa omenească.

Soldați!

Nevrednică de ființa noastră omenească și umilitoare a fost robia de o mie de ani a poporului românesc de dincoace de Carpați. Suspiniunile noastre, strigătul acestui popor de patru milioane a umplut de durere inimile voastre și pus-ați gând, că nedreptatea aceasta care atâta amar de vreme a despărțit pe frați de frați, răsbunată trebuie să fie. Lăsați-ați părinții voștri, soțiile voastre, copiii voștri, frații și surorile voastre și v-ați aruncat în vârtejul luptelor pentru desrobirea fraților voștri. S'a repetat însă întâmplarea pescarilor, cari în acea noapte n'au prins nimic. Nu că vitejia voastră n'ar fi fost destul de vrednică, ci mai vărtos din vina, că mintea popoarelor n'a fost destul de luminată. Tot pe tronuri au fost susținuți tică-

loșii tirani și popoarele n'au putut cuprinde noua învățătură, că Dumnezeu liber a creat omul, libere și nu pentru robie a creat neamurile.

Acum noua evanghelie a venit dela apus și deplin înțeleasă, toate neamurile luminate s'au înșiruit contra barbarilor cari ne-au călcat țara și moșia, și cu nou avânt s'au aruncat în luptă pentru biruința dreptății.

Soldați!

Frații noștri!

Dat signalul de Regele vostru, statornic în credința biruinții, ca leii ați frânt blăstămata linie demarcațională când ați auzit țipetele de durere ale femeilor și copiilor noștri și cu brațele voastre oțelite în lupte nesfârșite, alungat-ați din pământul nostru strămoșesc pe usurpătorii sfințelor noastre drepturi și călcat-ați în picioarele voastre mândria unui popor vrășmas nouă din leagăn și care credea ca prin împilarea noastră să facă cu neputință rolul luminătoriu al neamului românesc în orientul Europei.

Credința marelui vostru Căpitan, credința nestrămutată a inimilor voastre, dragostea voastră de neam și țară au spulberat însă toate încercările vrăjmașilor, disciplina voastră de fier, iată, v-a dus la calea cele mai glorioase victorii și, iată-vă, astăzi încununați de aureola gloriei, la care cu admirație privește toată lumea. Voi sunteți aceia, cari în mijlocul Europei ați adus pacea binecuvântată, voi sunteți aceia, cari ați redat popoarelor libertatea.

*

Noi, slujitorii lui Dumnezeu, vă binecuvântăm pentru jertfa ce ați adus-o pe altariul patriei, dar să nu uitați, că precum pescarii n'au putut prinde nimic fără binecuvântarea Domnului, așa și silințele și ostănelele voastre zădărnice ar fi fost, dacă n'ați fi urmat glasului de chemare și îndreptare al marelui nostru Domnitor, dacă nu v-ați fi supus mai pre sus de laudă vrednicilor voștri comandanți. Lăsând toate ale voastre, urmați-le mai departe, faceți-vă fie-carele un apostol al credinții neamului românesc! O turmă și un păstoriu, Domnitor și popor de aceeaș dorință și voință și atunci nici puterea iadului nu va birui porțile cetății noastre! Amin.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință, prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în orice chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da păreri despre operațiunile de război sau despre situația și mișcarea trupelor, precum și cei ce vor critica poruncile date de autoritățile militare, sau orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Cei ce se vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, se vor pedepsi de judecatori militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii lei.

Când însă faptele de mai sus, se vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de război.

INFORMAȚIUNI.

Parastas Sâmbătă, în 28 Septembrie (11 Oct), la orele 11 s'a oficiat în biserică catedrală, prin P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan, asistat de clerul din localitate, parastas pentru odihna sufletului regelui Carol. Au luat parte toate autoritățile bisericești, școlare, politice și militare, elevii școalelor și ostașii din garnisona Aradului și public mult. După terminarea serviciului divin a avut loc în piața Tököly, defilarea trupelor.

Consistor plenar. Consistorul nostru eparhial din Arad a ținut Joi, la 26 Septembrie (9 Octomre), ședință plenară sub presiunea P. S. Sale părintelui nostru episcop Ioan. S'au arondat din nou cercurile electorale pentru alegerea de deputați sinodali. S'a ales de director definitiv al institutului pedagogic-teologic diecezan profesorul Dr. T. Botiș. A instituit definitiv pe dl Nicolae Irimie, la catedra de desen, caligrafic și lucrul manual. S'a îmbunătățit retribuția protopopilor la 6000 cor. anual și s'au adus hotăriri și în alte afaceri curente. Au luat parte la ședință asesorii: Ministrul Vasilie Goldiș, prefectul Dr. I. Marșieu, Mihaiu Păcățian, Gheorghe Popovici, Cornel Lazar, Mihaiu Lucuța, Fabriciu Manuilă, Florian Roxin, Trăian Vășian, Dr. Gheorghe Ciuhandu, Iosif Moldovan, Dimitrie Muscan, Aurel Călnicean și Dr. C. Iancu.

Inscrierile la universitatea din Cluj vor începe, ca la celelalte Universități românești, în 1/14 Octomvre. Inscrierile se fac în persoană la decanatele celor patru facultăți: Litere și filosofie, Științe, Drept și Medicină. Ascultători vor fi studenți regulați și auditori.

Parastas românesc în Dobrișin. Zilele trecute s'a oficiat parastas la biserică gr. cat. din orașul Dobrișin pentru soldații diviziei 16, căzuți în luptele de lângă Tisa. Au luat parte întreg corpul ofițeresc și ostașii garnizoanei, precum și un frumos număr de doamne și alt public.

† **Florian Ardelean învățător în Comlăuș, tractul Șiriel, după un morb îndelungat au încetat din viață în 24 Septembrie, în etate de 22 ani. Odihnească în pace!**

Anul școlar la liceul Moise Nicoară din loc a fost deschis în mod solemn Duminecă în 5 Octomvre n.

Profesori la Universitatea din Cluj. Au fost numiți, transferați și detașați următorii profesori,

agregați, docenți, conferențieri și lectori la facultatea de litere dela Universitatea din Cluj:

Profesori titulari. — Dnii Sextil Pușcariu dela Cernăuți, limba și literatura română I; Ioan Ursu din Iași, istoria universală medie, modernă și contemporană; V. Pârvan, (detașat un semestru din București) istoria antică; D. Gusti, (detașat un semestru din Iași) filozofia practică; Gh. Vălsan (detașat pe timp nelimitat din Iași) pentru organizarea studiului geografiei.

Numiți din nou: dnii Marin Sefănescu, filozofia teoretică; Onisifor Ghibu, pedagogia I; Alex. Lepădatu, Istoria veche a Românilor; N. Drăgan, ist. lit. română; Ioan Paul (Iași) estetică literară; N. Bănescu limba și literatură greacă veche și modernă în legătură cu românii, filologie slavă și fiziologia sunetelor.

Agregați definitiv: dnii F. Ștefan Goangă, psihologie experimentală; Vlad Ghidionescu, pedagogie II, V. Bogrea, filologie clasică II. (latina); D. M. Teodorescu, arheologie practică; Silviu Dragomir, istoria popoarelor sud-est europene și diplomația slavă.

D-nii Gh. Giuglea (agregat stagiar) filologia romanică; Pericie Papahagi (docent privat) etnografie și folclor; Fm. Panaitescu (conferențiar), istoria antică; Coriolan Petran (conf.) istoria artelor; T. Copidan, lector de dialectele române transdanubiene; G. Oprescu, lector de franceză, P. Grimm, lector de engleză.

Deputați congresului. La alegerile de deputați din cler în arhidieceză la congresul național bisericesc, ordinar și ad hoc, au fost aleși:

I. În cercul Sibiu — Săliște, la congresul ordinar arhimandritul vicar arhiepiscopesc Dl. Ilarion Pușcariu, la congresul electoral protopopul Sibiului Dr. Ioan Stroia.

II. În cercul Sebeș — Alba Iulia, la cel ordinar asesorul consistorial Nicolau Ivaș, la cel electoral protopopul Ioan Teculescu.

III. În cercul Deva — Hațeg la congresul ordinar profesorul seminarial Dr. Nicolae Bălan, la cel electoral preotul din Petroșeni Ioan Duma.

IV. În cercul Ilia — Geoagiu, la congresul ordinar prim-pretorele Dr. Ștefan Hărăguș, la cel electoral preotul Ștefan Metes din Boholt.

V. În cercul Zarand — Abrud, la congresul ordinar protopopul din Abrud Petru Popoviciu la cel electoral preotul din Mureș-Uioara Petru Roșca.

VI. În cercul Cluș — Turda la cel ordinar directorul seminarial Dr. Eșebiu Roșca, la cel electoral protopopul Iovian Murășianu.

VII. În cercul Bistrița — Deș la congresul ordinar protopopul Andreiu Ludu.

VIII. În cercul Mediaș — Sighișoara, la congresul ordinar profesorul seminarial Dr. Nicolae Bălan, și la cel electoral preotul din Șeica Mare Pompeiu Morușca.

IX. În cercul Treisecune — Brașov, protopopul Dr. Vasilie Saftu, la congresul ordinar și parohul Ioan Dima la cel electoral.

X. În cercul Bran — Făgăraș, la congresul ordinar protopopul Nicolae Borzea, la cel electoral parohul din Lisa, Alexandru Popa.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 1616—1919.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale de sub jurisdicțiunea Consistorului ort român din Arad

Onoratul Conziliu Dirigent Român, ca Resort de culte și învățământ, ne înștiințează, prin hârtia sa Nr. 12874/1919, că, în vederea marelui trebuințe de învățători, admite, ca școalele vacante să fie provăzute și numai prin preoți, cari ar fi primit în seminarii cunoștințe pedagogice și, ca directori școlari și educatori ai poporului, sunt cei mai apropiați de cariera învățătorească.

Preoților, cari s'ar angaja la aceasta muncă culturală, li-se pune, din partea onoratului C. D. R., în vedere remunerația de învățător începător împreună cu acele adause de războiu, pe cari în calitate de preoți nu le primesc. Aceasta remunerație se urcă la suma de 2400 cor. anual și se va lichida după aceeași procedură, ca și învățătorilor, după caracterul școlii, la care funcționează.

Îndrumăm deci pe toți preoții capabili de acest serviciu școlar, să se și angajeze în acest înțeles, pe lângă firma hotărâre, de a-și înde-

plini aceasta funcțiune în mod conștient și cu zel.

Acei preoți, cari se vor angaja la serviciu școlar, au să se anunțe la protopopul tractual, pentru a putea lua demersurile necesare în cauză. Iar P. P. O. O. Părinți protopopi sunt poștiți, ca pe preoții, cari să angajază la școală confesională, să-i și institue cu posibila grăbire ca învățători în temeiul acestei autorizații, ce li-se dă de aici și imediat să comunice acest lucru revizorului școlar român, arătând numele preotului (preoților) cu angajament școlar, spre a se putea lua demersuri pentru lichidarea remunerațiilor convenite.

Se adaugă totodată și aceea, că preoții noștri, cari corăspund condițiilor arătate mai sus, vor putea fi aplicați și ca învățători de stat.

În caz de aplicare — fie la școalele noastre confesionale, ori la cele de stat, preoții, ca învățători, vor fi controlați de aproape, ca și învățătorii, din partea revizoratorilor școlare și în calitate de învățători vor fi supuși aceluiași măsurii disciplinare, ca și toți învățătorii.

Din partea sa, Consistorul eparhial ține să îndemne pe toți preoții capabili de funcțiune școlară, s'o primească fără șovăială și s'o și îndeplinească cum se cade, pentru că în vremea de acum, după ce multe școale au pauzat timp îndelungat și învățământul a suferit foarte mult de mai mulți ani încoace și pe toată linia, este chiar o datorință de frunte a fiește-cărui membru al Bisericii, să conlucre la reculegerea învățământului și a culturii în sânul poporului.

Fără de îngrijirea rațională încă de pe acum a învățământului popular, însăși opera de reculegere morală, socială și politică a Statului Român unitar încă se va înfăptui numai cu greu și unilateral.

Arad, din ședința școlară dela 26 Septembrie (9 Octomvre) 1919.

Consistorul ortodox român din Arad.

1740—1919.

Circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului arădan.

Onor. Consiliu Dirigent din Sibiu cu Nr. 2530/1919 înțat aici la 19 Septembrie (2 Octomvre) a. c. ne-a trimis în afacerea adausului familiar și ajutorului de haine pentru preoți următoarea instrucțiune:

Venerat Consistor!

În legătură cu raportul ad Nr. 141/1919 am onoare a Vă trimite copia ordinului adresat perceptoratului reg. rom. din Arad spre ulterioară afacere. Observ, că de bază la stabilirea sumelor s'a luat conspectul înaintat aici sub acest număr cu privire la preoți. Întrucât însă conspectele trimise aici de P. V. C. ar fi incomplete, distribuția banilor în general să se facă tuturor celor îndreptățiți a primi aceste adause și ajutoare, conform dispozițiilor prescise în art. XXXV din 1912 și § 14 al art. IX din 1917 leg. ung. respective ord. Nr. 2500/918 M. E. ținându-se seamă îndeosebi de următoarele norme:

Adausele familiare se compută în rate trei-lunare, așa că după copii se solvește dela începutul pătrăriiului de an, în care s'a născut (v. § 10 art. XXXV din 1912 leg. ung.) D. e. fiind un copil născut în 30 Iunie 1918, adausul familiar după acesta se solvește nu dela 1 Ianuarie pe întregul an, ci numai dela 1 April pe $\frac{1}{4}$ din an; totașa pe 1919. Acest adaus familiar se compută numai după copii minoreni și neprovăzuți, adică fără stipendiu sau venit propriu de 1200 cor. (§ 3 art. XXXV 1912, ord. Nr. 6700/918 M. E. punct 15). După soție însă nu dela începutul pătrăriiului, în care s'a încheiat căsătoria, ci dela începutul pătrăriiului următor; așa, că dacă s'a încheiat căsătoria în 2 April, adausul după soție se compută numai dela 1 Iulie a anului, bine înțeles fiind soțul în funcție la acest dat. Întrucât însă soția ocupă o funcțiune publică, învățătoare etc. nu se poate plăti adausul familiar după aceasta.

În ce privește ajutorul de vestminte pentru persoana proprie a preotului sau capelanului să se solvească pe 1918 și 1919 câte 1000 coroane; încât nu și l'au putut primi până acuma, pe anul

1918 se pot împărtași aceia, cari erau în funcțiune la 1 Maiu a anului.

Ajutorul de vestminte după membrii familiari se cuvine numai după aceia, după care beneficiază de adaus familiar pe pătrarul al II-lea al anului respectiv.

Atât adausul familiar, cât și ajutorul de vestminte, se plătește numai după copii și soție, nu și după alți membrii familiari.

Preoții militari nu pot fi considerați pe timpul serviciului militar, iar întrucât au eșit din serviciul militar, se aplică și față de aceia, dela data demobilizării, normele de mai sus, respective se dă rezolvire din caz în caz cererilor lor pentru diferitele ajutoare.

Întrucât un preot sau capelan a repausat în cursul anului, ajutoarele și adausele scadente până la data morții să se plătească văduvei și copiilor, respective moștenitorilor legali; iar aceluia, cari ocupă și funcțiunea de învățător, după care primesc adause familiare, ajutor de vestminte și scumpete, nu li se pot plăti aceste adause și ajutoare și în calitatea lor de preoți. Cu privire la acestea aștept un raport specificat din care să reiese: care îndeplinește în calitate de preot și funcțiunea de învățător și care îndeplinește în calitate de învățător și serviciul de preot?

Atât pe anul 1918 cât și pe 1919, mai înainte de a se plăti sumele cuvenite, oficiile protopresbiterale se vor îndatora să controleze cu cea mai mare strictețe: cine și ce sumă a ridicat deja dela vre-un perceptorat? În acest scop li-se vor procura datele necesare dela perceptorat și numai după deplina încredințare vor vidima chitanțele, a căror formulare Vi se alătura sub /

Chitanțele vor fi completate cu toată esactitatea, pe baza de documente, la oficiul protopresbiteral competent, unde se vor reține și păstra toate documentele, având protopopul să se convingă în viitor la fiecare plătire despre eventualele schimbări în starea familiară a preotului.

Pentru ori ce întreprindere ori trecere cu vederea a controlului cuvenit rămâne responsabil moralicește și materialicește protopresbiterul; iar pentru folosirea intenționată de date false se vor urmări autorii pe cale disciplinară și se vor lipsi de toate ajutoarele de stat.

De astă dată s'au asemnat numai adausele familiare și ajutoarele de vestminte pe 1918 pe seama aceluia, cari nu le-au primit ori le-au primit numai în parte. Pe 1919 s'au asemnat numai adausul familiar pentru toți preoții, pe pătrarul I și II al anului, rămânând ca până la începutul pătrarului din urmă să se asemeze acest adaus și pe pătrarul III și IV când se va asemna apoi într-o sumă și ajutorul de vestminte pe 1919 pentru persoana preotului, ca și după soție și copii. Branisce m. p. Șeful resortului.

Acelaș Onor. Consiliu Dirigent cu Nr. 14385/1919 ddo 19 Septembrie a. c. a asemnat adausul familiar și pe a II-a jumătate a anului curent precum și ajutorul de haine pe anul 1919.

Spre orientare observăm, că, conform rezoluțiunii Onor. Consiliu Dirigent de sub Nr. 7252/919, adaus familiar și ajutor de haine vor primi egal toți preoții și capelanii fără considerare la cvalificațiunea superioară sau inferioară a preotului, anume pe anul 1918, — încât nu au putut primi până acuma, — adaus familiar după fiecare copil câte 400 coroane; iar ajutor de haine pentru paroh sau capelan 1000 coroane, pentru soție și fiecare copil câte 400 coroane. Pe anul 1919: adaus familiar după soție și după fiecare copil câte 800 cor.; ajutor de haine după soție și după fiecare copil câte 400 cor. Pentru paroh sau capelan ajutorul de haine rămâne ca și până aci 1000 coroane.

În scopul executării dispozițiilor Onor. Consiliu Dirigent dispunem următoarele:

Oficiile protopresbiterale se îndatorează a compune de urgență în două exemplare originale consemnarea preoților din tract în ordinea alfabetică a comunelor bisericesti, în care să inducă numele preotului sau capelanului, numele soției și a fiecărui copil minoren arătând ziua, luna și anul, când s'au născut.

În rubrica de observare a consemnării să se noteze:

a) La preot sau capelan, datul întroducerii în funcțiune bisericască, dacă aceasta s'a făcut în anul 1918 sau 1919; datul repausării, dacă a repausat; iar dacă e preot militar, datul, când a

întrat în serviciu militar și terminul eșirii din acel serviciu, în fine împrejurarea, că preotul este sau a fost și învățător și în calitatea aceasta a primit ajutoare dela stat.

b) La soție, datul căsătoriei, dacă aceasta s'a încheiat în anul 1918 sau 1919; apoi împrejurarea, că soția preotului este sau a fost învățătoare sau ocupă altă funcțiune publică și în calitatea aceasta a primit ajutoare dela stat.

c) La copii minoreni să se constate, cari sunt neprovăzuți și cari au stipendiu sau venit propriu de 1200 cor.

Peste tot să se constate cu cea mai mare strictețe pe baza datelor procurate dela perceptorat: cine și ce sumă a ridicat deja dela vre-un perceptorat?

În posesiunea tuturor datelor necesare, conducătorul oficiului protopopesc va induce în ambele consemnări adausul familiar și ajutorul de haine, ce compete legal fiecărui preot sau capelan. Al doilea exemplar se trimite fără amânare Consistorului, eventual protopopul îl aduce în persoană. Pe baza constatărilor facute, protopopul va vidima chitanțele asignându-le, spre solvire și va purta evidință exactă despre data vidimării și sumele asignate, spre solvire.

Toate adausele și ajutoarele asignate se ridică la cassa Consistorului diecezan pe baza chitanțelor vidimate de protopopul tractual.

Despre terminul, când preoții pot să se prezinte la cassa cu chitanțele, vor fi avizați mai târziu după ce au intrat consemnările preoților.

Blanchetele de chitanțe se vor trimite de aici deosebit.

În fine oficiile protopresbiterale se îndatorează a ne trimite în termen de 14 zile un raport specificat, din care se reiese: care îndeplinește în calitate de preot și funcțiunea de învățător și care îndeplinește în calitate de învățător și serviciu de preot?

Arad, 24 Septembrie (7 Octombrie) 1919.

Joan J. Papp,
episcop.

Ad. Nr. 1890—1919.

Ordin circular,

cătră preoțimea noastră din districtul
Consistorului arădan.

La 28 Septembrie (11 Octombrie) a. c. s'a oficiat la mănăstirea Argeșului parastas pentru odihna sufletească a Regelui Carol I. al României. — Conform ordinului primit astăzi dela Consiliul dirigent român din Sibiu, invităm preoțimea noastră să officieze în fie care biserică slujba parastasului Dumineca în 6/19 Octombrie c. pentru regele Carol întemeietorul dinastiei române.

Arad, la 28 Septembrie (11 Octombrie) 1919.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala gr. or. română din comuna B. Lazuri, se escrie concurs, cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios diecezan.

Venitele sunt: 1. Bani gata dela parohie 600 cor. 2. 72 coroane pentru încălzitul salei de învățământ. 3. Stolele îndatinate

întregire dela stat.

Alesul va avea să provadă și cantoratul în și afară de biserică.

Reflectanții își vor înainta petițiile P. O. oficiului protopopesc al Vâșcăului, conform regulamentului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Adrian P. Deseanu*
inspector școlar conf. al Vâșcăului.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala gr. or. română din comuna Vâșcău, se escrie concurs, cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios diecezan.

Venitele sunt: 1. Bani gata dela parohie 600 cor. 2. 4 jug. cat. pământ estravilan, ale căror venit este calculat 80 cor. anual. 3. Stolele îndatinate. 4. Locuință în natură și grădină.

întregire dela stat.

Alesul va avea să provadă și cantoratul în și afară de biserică.

Reflectanții își vor înainta petițiile P. O. oficiului protopopesc al Vâșcăului, conform regulamentului.

Din Vâșcău la 8/21 Septembrie 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Adrian P. Deseanu*
inspector școlar conf. al Vâșcăului.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh dela parohia de clasa primă din Giula, orașul mic român, la ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 1319/1919 de dtt. 14/27 aug. 1919, se escrie concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala.”

Beneficiul constă: 1. Casa parohială. 2. Pământul parohial în extensiunea beneficiată de parohul emerit Petru Biberea. 3. Birul legal și stolele legale. 4. Congrua dela stat pentru care parohia nu garantează.

Alegândul preot are să supoarte toate dările după beneficiul său, și este îndatorat a catehiza la școalele din comună fără nici un drept de remunerație dela parohie. Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se recere cvalificația prescrisă în concluzul Ven. Sinod eparhial Nr. 84/1910.

Recurenții mai înainte de a se prezenta înaintea alegătorilor au întâiu a dovedi protopopului tractual, că întrunesc toate condițiile din concurs, iar cei din alta dieceză vor dovedi și consimțământul P. S. S. D-lui Episcop diecezan la recursul lor. — Recursele ajustate cu documentele necesare și cu atestat despre serviciul de până acuma, se substerne oficiului protopopesc în Chișineu (Kișjenő). Recurenții pe lângă stricta observare a § 33 din Regl. par. au a se prezenta în sf. biserică din Giula oraș mic rom. spre a-și arăta desteritatea în cântarea bis., oratorie și rituale.

Giula orașul mic rom. la 8/21 Sept. 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Dimitrie Barbu* protopopul concernent.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei vacante din Bruznic protopresbiteralul Lipovei în conformitate cu ordinul consistorial de sub Nr. 1524/919 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile computat dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele parohiei sunt:

1. Un intravilan parohial. 2. Una sesie parohială în extensiunea cuprinsă în coala catastrală. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela stat pentru care parohia nu garantează.

Toate dările publice după întreg beneficiul parohial le solvește alesul carele e îndatorat a catehiza în școala confesională fără alta remunerațiune.

Parohia este de clasa II.; dela recurenți se pretinde deci asemenea cvalificațiune. Se admit însă și concurenți de clasa a III. și vor fi candidați dacă nu s'ar afla nici un candidat de clasa a II

Recursele ajustate cu documentele recerute prin Regulamentul în vigoare precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aici și adresate comitetului parohial din Bruznic au a-se înainta Prea On. Oficiu protopopesc gr. or. din Lipova în termenul concursual, sub durată căruia reflectanții pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §-ul 33 din Reg. pentru parohi vor avea a se prezenta în sf. biserică din Bruznic în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dovedind protopresbiterului tractual, că posed cvalificațiunea prescrisă, iar cei din alta dieceză și aceea, că au înalta incuviințare a Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan din Arad, să poată reflecta la aceasta parohie.

Bruznic din ședința comitetului par. ținută la 19 Aug. (1 Sept.) 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuila* protopresbiterul Lipovei.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea unui post învățătoresc dela școala confesională gr. or. rom. din Bârsa se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt:

1. Salar dela comună 1000 coroane și eventuala întregire dela stat, pe carea comuna nu o garantează.

2. Locuință corespunzătoare în natură cu supraedificate și 1/2 intravilan grădină.

3. Spese de conferință și scripturistică învățătorescă câte 20 coroane.

4. Venitele cantonale obicinuite.

De încălzirea și curățirea internă a locuinței se va îngriji învățătorul ales, carele va avea să conducă strana, să instrueze elevii în cântările bisericesti, iar întrucât va ști conduce cor, se va împărtași de o remunerație specială.

Reflecții sunt datorii, ca recusele lor, ajustate cu toate documentele recerute, și adresate comitetului par. din Bârsa, să și le înainteze în termenul concursual Preaonoratului Oficiu protopresbiterial din Buteni, având a se prezenta în acest termen în sf. Biserică din Bârsa spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Din ședința com. par. din Bârsa.

Miron Grecu m. p. preș. com. par. *Petru Popovici* m. p. not. com. par.

In conțelegere cu mine: *Florian Roxin* m. p. protopop.

1-3

Pentru deplinirea unei stațiuni învățătoresci, dela școala confesională gr. or. rom. din **Ineu** să escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Venitele sunt: a. în bani 1200 cor. b. locuință corespunzătoare, cu supraedificate și grădină; c. venite cantonale dela înmormântări; d. scripturistică 20 cor. și e. pentru participare la adunarea generală și conferințe 40 cor.

Intregirea salariului dela suma fundamentală în sus și eventualele gradații, ss vor cere dela stat.

Alesul va fi îndatorat să instrueze elevii săi în cântările bisericesti și va avea să-i conducă și să cânte cu ei, la serviciul sf. liturgii, în toate Duminicile și sărbătorile; — mai departe va fi îndatorat a prevedea cantoratul într-o strană la toate serviciile divine.

Recusele ajustate cu toate actele necesare, adresate comitetului par. din **Ineu** (Boroșineu) se vor nainta la oficiul ppsc gr. or. rom. al lenopolei (Boroșjenő), în termenul ficsat, iar reflecții vor avea a se prezenta, în vre-o Duminică ori sărbătoare, în sf. Biserică din Ineu, pentru a-și arăta dexteritatea în cele cantonale.

Din ședința com. par. din Ineu, ținută la 22 Septembrie 1919.

Comisia parohială.

In conțelegere cu: *Ioan Georgiu*, ppresbiter, insp. de școale conf.

1-3

Pentru deplinirea postului de învățător la școala confesională ortodoxă română din **Vădas**, protopresbiteratul lenopolea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și școala”.

Venitele sunt: 1. Bani 300 cor. 2. Cvarțir și grădină; 3. Usufructul a 15 jug. 1288 st. □ pământ arător, după care dările le va plăti cel ce se va alege; 4. drept de pășunat la 14 vite; 5. doi stângeni de lemne; 6. venitul șolar îndatinat; 7. pentru participare la conferința inv. 20 coroane.

Venitul total dă suma de 1200 cor.

Intregirea salariului dela suma fundamentală în sus se va cere dela stat.

Recusele ajustate cu toate actele necesare, adresate comitetului par. din **Vădas** se vor înainta oficiului ppsc gr. or. român din lenopolea (Boroșjenő) în termenul ficsat, iar reflecții au a se prezenta, în vre-o Duminică ori sărbătoare, în sf. biserică din Vădas, pentru a-și arăta dexteritatea în cele cantonale.

Din ședința comitetului par. din Vădas ținută la 25 August 1919.

Simeon Stana m. p. președinte.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. ppresbiter insp. școlar.

1-3

Se publică concurs pentru patru stipendii de 400 cor. anual din fundațiunea **Elena Ghiba Birta** pentru anul școlar 1919/920 cu termenul pentru înaintarea cererilor până la 22 Oct. (4 Noem). a. c. inclusive.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt în prima linie rudenile testatoarei, iar recurenții neînruțiți, de religiunea gr. or. rom. din comitatele Arad, Bihor, Bichiș și Cenad numai atunci se primesc când lipsesc competenți dintre rudenii.

Recurenții au să-și înainteze cererile lor la adresa Comitetului administrativ al fundațiunii

Elena Ghiba Birta în Arad, provăzute cu timbru de 1 cor. și instruite cu următoarele documente originale ori copii autentice:

1. Estras din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului local, că și de prezent aparține bisericii gr. or. române.

2. Rudeniile mai au să adnezeze și informațiune familiară, prin care pot să dovedească, că sunt înruțiți cu testatoarea.

3. Atestat de paupertate dela diregătoria competență, cu date pozitive despre starea materială a părinților și a recurenților. Acest atestat să fie confirmat prin subscrierea parohului local.

4. Testimoniu școlastic, că au absolvat cel puțin școala elementară cu succes, iar aceia cari au ascultat deja cursuri la vre-o școală medie sau academie respective universitate, să dovedească, că au câștigat astfel de testimoniu, încât pot trece în cursurile superioare.

5. Certificat medical despre starea sanitară.

6. Dacă recurentul a întrerupt studiile, are să dovedească că prin act autentic, unde a fost și ce purtare a avut.

7. Recurentul să arate specialitatea, la care, locul unde are se urmeze studiile, precum și dacă are ori ba alt stipendiu. Pentru cazul, că recurentul ar fi înscris deja la vre-un institut de învățământ, aceștia să o dovedească prin certificat dela direcțiunea respectivului institut.

8. Fiecare stipendist este obligat, ca după terminarea studiilor să asigure comitetul administrativ, că îndată ce i-și va ajunge scopul dorit și i-i va permite starea materială, va depune pentru totdeauna 50 coroane pentru augmentarea acestei fundațiuni.

9. Petițiunile lipsite de condițiunile de mai sus, ori sosite după termenul de concurs, nu se vor lua în socotință.

Comitetul administrativ al fundațiunii,

Elena Ghiba Birta.

2-3

Pentru îndeplinirea stațiunii din învățătoresci **Pocoyeliște** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”, cu următoarea dotațiune anuală.

1. Bani gata dela comuna parohială 200 cor. 2. Venit cantonal 10 cor. 3. Pământ arător 5 holde, 1048 m. □. 4. 12 metri de lemne. 5. Intregire dela stat. 6. Locuință cu două camere și grădină. 7. Pentru conferință 20 cor., când va participa.

Recusele adresate comitetului parohial din **Pocoyeliște** și ajustate cu documentele recerute sunt a se înainta oficiului protopopesc din **Beiuș**, iar reflecții au să se prezinte în vre-o Duminică în s. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Alesul va prevedea strana, va conduce băietii la sfânta biserică, și-i va instrua în cântările bisericesti.

Pentru comitetul parohial; *Theodor Papp*, preș. comitetului.

In conțelegere cu mine: *Petru E. Papp*, protopop, inspector școlar confesional.

2-3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci (clasele superioare III-VI) din comuna **Almaș**, ppiatul **Buteni**, județul **Arad**, prin aceasta să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial diecesan „Biserica și Școala.” Emolumentele împreunate cu postul învățătoresc sunt: 1. Salar în bani dela comuna bisericăescă 1000 cor.; 2. Cvarțir cu 2 chillii, cuină, cămară, grajd, cocină și 1/2 grădină; 3. Spese de conferință (dacă va participa) 40 cor.; 4. Scripturistica 20 cor.; 5. Pentru curătorat 60 cor.; 6. Pentru văruit peste an 20 cor.; 7. 4 stângeni de lemne pentru încălzirea salei de învățământ; 8. Competința de lemne din pădurea urbarilă după dreptul legal al învățătorului; 9. Venitele cantonale îndatinat; 10. Intregirea de salar precum și adausele și ajutoarele să vor cere dela stat. Dela învățătorul ales să recere să fie cântăreț și capabil de a înființa și conduce cor; cu remunerație de 200 cor., a instrua școlarii în cântări bisericesti și funebrale, a conduce școlarii în Dumineci și sărbători la sf. biserică și la alte funcțiuni liturgice; a instrui școlarii de repetiție. Reflecții la acest post să vor prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare la sf. biserică din **Almaș**, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, iar cererile de concurs, ajustate conform regula-

mentului cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din **Almaș** să vor înainta Oficiului protopopesc din **Buteni** Din ședința com. par. din **Almaș**, ținută la 29 Iunie a. c. *Alexandru Nica* m. p., președinte. *Ioan Iancin*, notar.

In conțelegere cu: *F. Roxin* protopop, inspector de școală.

3-3

Pentru vacantul post învățătoresc cantoral din comuna bisericăescă **Oșand** protopopiatului **Tinca**, județul **Bihor**, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial, pe lângă următorul salar: 1.) Locuință cu 2 odăi padimentate și supraedificatele necesare, și grădină de legume 2.) Din repartiere făcută pe credincioși 600 cor. solvită de epitropia parohială 3.) Intregirea dotațiunii dela stat care a fost pusă în curgere. 4.) 24 metri de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ, 5.) Pentru conferință 20 cor. 6.) Stoaalele îndatinat. Alesul e îndatorat a conduce cantoratul și se instrueze elevii la răspunsurile liturgice fără alta remunerațiune. Reflecții au să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. Biserică din **Oșand** să și arate dexteritatea în cele rituale, iar recursul adresat comitetului parohial să-l înainteze scrisului protopop. Dat în ședința comiteului parohial la 25 Aug. (Sept.) 1919. *Petru Ardelean* președinte, *Vasile Marian* notar.

In conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin* protopresbiter.

3-3

Pentru vacantul post învățătoresc cantoral din **Cavașd**, protopopiatul **Tinca** județul **Bihor**, cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următorul salar:

1. Dela comuna bisericăescă 600 cor. 2. 6 jug. pământ arător prețuit în 200 cor. 3. Învățătorului 48 cor. pentru lemne, sala de învățământ o va curăți și încălzi biserică, dar cvarțirul învățătoresc învățătorului, 4. Cvarțir liber cu supraedificiile necesare. 5. Grădină de legumi îngădită. 6. Stoaale cantonale 40 cor. 7. Intregire dela stat, care până aci a fost votată. 8. După pământ dările publice le va plăti alesul. Doritorii să prezinte recusele lor ajustate conform regulamentului, protopresbiterului tractual scris, având să se prezinte în biserică pentru a se arăta.

Dat în ședința com. par. 11/24 Aug. 1919.

Aurel Rocsin președinte *Teodor Samuilla* notar.

In conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin* protopresbiter.

3-3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa primă din **Giula-Vârșand**, foastă a decedatului paroh **Vincentiu Pantoș**, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Beneficiul de paroh e următorul: 1. Una sesiune parohială. 2. Birul și stoaalele legale. 3. Dreptul de pășunat aparținător sesiei par. 4. Congruă pentru care parohia nu ia garanță.

Se observează că dela datul morții a parohului **V. Pantoș** un an de zile, jumătate din beneficiul parohial compete văduvei și orfanilor rămași.

Alesul e îndatorat a suportă toate dările după beneficiul său, și a catehiza la toate școalele din comună fără drept de remunerație dela parohie.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se cere cvalificație prescrișă în concluzul Sinodului eparhial sub Nr. 84/1910.

Recusele ajustate cu documentele necesare și cu atestat despre serviciul de până acum sunt a se înainta protopopului concernent în **Chișineu** (**Kisjenő**), județul **Arad** în termenul concursual, sub durată căruia recurenții, având în vedere § 33 din Regl. par., pe lângă prealabilă incuviințare a protopopului concern., vor avea a se prezenta în sf. biserică din **G. Vârșand** în vre-o Duminică sau sărbătoare spre a-și arăta destoinicia în oratorie și rituale, nu altcum și în cântarea bis., iar încât vor fi din altă dieceză vor dovedi, că au și consământul Consistorului diecesan.

Giula-Vârșand la 14/27 Iulie 1919.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *Dr. Dimitrie Barbu*, protopopul tractual.

3-3

Cenzurat: **Dr. Costa.**